

Hodnotenie rizika energetického priemyslu

TECHNICKÁ
UNIVERZITA
V KOŠICIACH

Katarína Čulková a kol.

Prečo táto téma?

- Globalizácia – NH sa stáva súčasťou svetového hospodárstva
- Tlak na zvýšenie ochrany ŽP
- Zabezpečenie energetickej bezpečnosti krajín
- Súčasný vývoj spoločnosti sa spája s prírodnými, či technickými a technologickými katastrofami a ich dopadmi na spoločnosť v podobe obrovských škôd a strát
- Význam hodnotenia rizík nielen na samotnom pracovisku a v podniku, ale aj v jednotlivých sektoroch a krajinách

Cieľ

- Preskúmať postavenie energetického priemyslu z pohľadu jeho rizika zabezpečenia dlhodobej prosperity a prínosu pre národného hospodárstvo jednotlivých krajín.
- Má energetický priemysel schopnosť dlhodobej prosperity a vytvára pozitívne finančné ukazovatele, ktoré zabezpečia zníženie rizika úpadku sektora?

Zdrojové dáta

- 1/0515/18 Rozhodovací model procesu hodnotenia surovinovej politiky regiónov
- 1/0651/2018 Výskum vplyvu inštitucionálneho prostredia na spoločenskú zodpovednosť podniku, spokojnosť zákazníkov a výkonnosť
- COFACE handbook. 2017. Country risk. Analysis and Forecast for 160 Countries. INCREA, France, 2017.

Východisková analýza

Pozitíva	Negatíva
odolnosť voči kolísaniu cien vo vedúcich spoločnostiach	Vysoká úroveň dlhu, zvlášť medzi bridlicovými ropnými spoločnosťami
Očakávaný vysoký dopyt v budúcnosti, naviazaný na vysoký celosvetový rast spotreby	Vysoká volatilita cien ropy
Úsilie ropných spoločností zjednodušiť výrobu	Nadbytok produkcie ropy
Implementácia dohody o zmrazení výroby	Prebytočná kapacita služieb niektorých ropných a plynových spoločností

Sector investments

Zdroj: www.macrotrends.net

Indikátor kreditného rizika

- **zmeny obratu** (doba splatnosti záväzkov v sektore priemerne 40 dní, pohľadávok 80 dní)
- **Ziskovosť** - záporná
- **Zadlženosť** – 60%
- **cash flow** – nedostatok pracovného kapitálu, nedostatočná platobná schopnosť – L3 - 1,1
- **Vymožitelnosť pohľadávok** – do jedného roka klesá na 20%

Hodnotenie rizika

- *podnikateľské prostredie + pravdepodobnosť úpadku sektora*
- **nízke** - uspokojivé podnik. prostredie a nízka pp úpadku
- **stredné** – isté obmedzenia v podnikaní, priemerná pp úpadku
- **vysoké** – sťažené podnik.prostredie, vysoká pp úpadku
- **veľmi vysoké** – extrémne ťažké podnik.prostredie, extrémne vysoká pp úpadku

Prístupy k hodnoteniu rizika

- Korupčné zlyhania (v krajine pôvodu energetickej spoločnosti) behom štyroch nasledujúcich štvrtrokov) – Venezuela???
- Platobné obdobie (agregované podľa sektorov a krajín)
- Očakávané finančné výsledky za najbližšie štyri štvrtroky (agregované podľa sektorov a krajín)
- Skúsenosti s platobnou schopnosťou podľa daného odvetvia a krajiny pôvodu

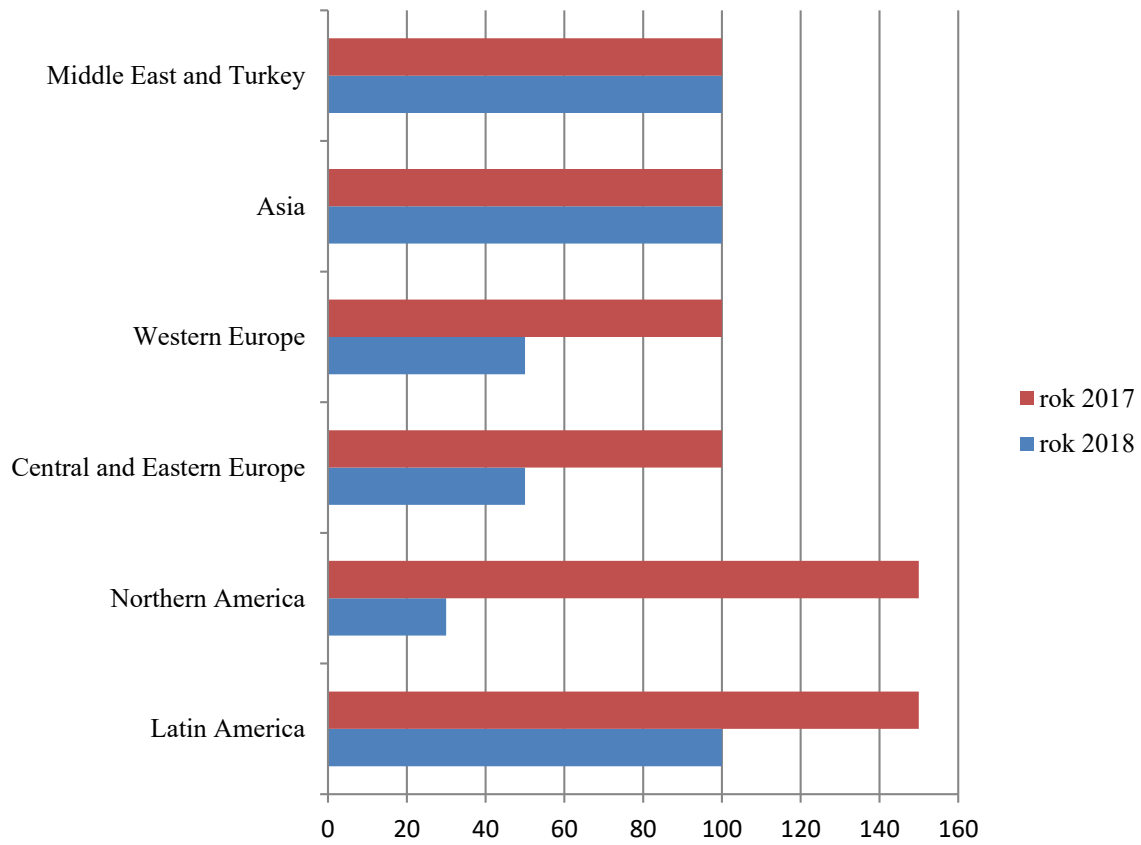
Agregácia

Údaje z výskumu a COFACE boli agregované:

- 12 sektorov,
- 17 krajín,
- 6 hlavných svetových oblastí,
- 75% globálneho GDP

Vývoj rizika energetického priemyslu v jednotlivých krajinách

Rok	2018	2017	Vývoj
Latinská Amerika	Vysoké	Veľmi vysoké	Zlepšenie
Severná Amerika	Nízke	Veľmi vysoké	Zlepšenie
Stredná a Východná Európa	Stredné	Vysoké	Zlepšenie
Západná Európa	Stredné	Vysoké	Zlepšenie
Ázia	Vysoké	Vysoké	Stabilné
Blízky Východ a Turecko	Vysoké	Vysoké	Stabilné

Čo si vyžaduje hodnotenie rizika energetického priemyslu

- *z hľadiska zabezpečenia dlhodobej prosperity spoločnosti:*
- Posudzovať vonkajšie ako aj vnútorné aspekty ohrozenia svojej stability,
- hľadať alternatívne možnosti využitia nových zdrojov
- spoľahlivo, bezpečne a efektívne riadiť každodenné činnosti svojej prevádzky s cieľom udržania kvality

Porovnanie priemyselných odvetví

Sektor	Severná Amerika	Latinská Amerika	Stredná Európa	Západná Európa	Ázia	Stredný Východ
Poľnohospodárstvo	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Orange
Automobilový priemysel	Yellow	Orange	Green	Green	Yellow	Orange
Chemický priemysel	Green	Orange	Yellow	Yellow	Orange	Orange
Stavebníctvo	Yellow	Brown	Orange	Yellow	Brown	Orange
Energetický priemysel	Brown	Brown	Orange	Orange	Orange	Orange
IKT	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Orange	Orange
Farmaceutický priemysel	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green
Maloobchod	Orange	Orange	Yellow	Yellow	Yellow	Orange
Odevný priemysel	Orange	Orange	Yellow	Orange	Orange	Orange
Doprava	Yellow	Orange	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
nízke riziko	Green					
stredné riziko	Yellow					
vysoké riziko	Orange					
veľmi vysoké riziko	Brown					

- pozícia Energetického priemyslu je spolu so stavebníctvom najhoršia takmer vo všetkých sledovaných oblastiach
- v európskom priestore vykazuje vysoké riziko
- v americkom priestore je toto riziko značne vysoké
- ani v jednej oblasti nezaznamenal energetický priemysel stredné riziko
- značný priestor pre jeho znižovanie

Predikcia vývoja dopytu

- **celosvetový dopyt** po rope - od roku 2018 - mierny nárast o 1,3% - výrazne pod celosvetovým hospodárskym rastom o 3,7%.
- **dopyt v Európe** bude pravdepodobne stagnovať od roku 2018 - zvyšovanie zraniteľnosti európskeho dopytu.
- dopyt po ropných produktoch **v USA** by mal zostať pevný a od roku 2018 sa očakáva sa nárast o 1%.
- vyrovnávanie **čínskej ekonomiky**, ktoré v súčasnosti prebieha, by malo v nasledujúcich rokoch viesť k spomaleniu jej rastu - čínska spotreba energie by mala rásť pomalšie - o 2,7%.
- **India** bude od roku 2018 pravdepodobne opäť jednou z hlavných spotrebiteľských krajín s prudkým nárastom dopytu (v roku 2018 o 6,7%).

Predikcia vývoja ponuky

- od roku 2018 by mala ponuka stúpať o 1%
- **výroba ropy v USA** by mala dosiahnuť od roku 2018 rekordnú výšku
- ďalším povzbudivým aspektom je pokles konkurzov v sektore ťažby.
- spoločnosti majú stále obmedzený peňažný tok so splatnosťou dlhu, ktorá je v roku 2018 oveľa dlhšia ako v predchádzajúcom roku
- to by mohlo spôsobiť ďalšie bankroty v energetickom biznise.
- vyhliadky na investície v energetických podnikoch budú obmedzené finančnými požiadavkami spoločností.
- v **západnej Európe** sa po roku 2016 - mierne zlepšená finančná situácia spoločností - v roku 2017 priemerný zisk v sektore vzrástol v Európe o 9% oproti 6% v Severnej Amerike.
- produkcia v **Číne** by mala ďalej klesať - pokles začal v rokoch 2016 a 2017, klesajúc o 2,6% v roku 2018.
- V **Latinskej Amerike** bol posilnený trend rastu spotreby – Brazília, ale aj politické riziká (Venezuela).

ZHRNUTIE

- V súčasnosti EU disponuje najotvorenejším a najviac integrovaným jednotným trhom s elektrinou a plynom na svete.
- Vysoká závislosť EU od dovozu energetických komodít z nestabilných regiónov ohrozuje energetickú bezpečnosť zoskupenia krajín.
- venovať tejto otázke veľkú pozornosť nielen výskumnými inštitúciami, ale predovšetkým úzkou spoluprácou s praxou v snahe nájsť východiská pre optimálne riešenie energetickej bezpečnosti.

Ďakujem za pozornosť